

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1So/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1014201089
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zdenka Reisenauerová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2021:1014201089.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, členky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a člena senátu Mgr. Michala Novotného (sudca spravodajca) vo veci navrhovateľa: C., nar. XX.. XXXX, E., R., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutí z 22. januára 2014 v znení rozhodnutia zo 17. júla 2015 č. XXX XXX XXXX X, ako aj rozhodnutia z 12. mája 2015 č. XXX XXX XXXX X, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Sd/89/2014-108 z 26. februára 2020 takto

rozhodol:

I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/89/2014-108 z 26. februára 2020 potvrdzuje.

II. Účastníkom konania nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I.

Doterajšie konanie a napadnutý rozsudok

1. Zo spisov odporkyne vyplýva, že navrhovateľ bol od 1. septembra 1973 do 16. júna 1978 žiakom strednej školy. Od 4. júla 1978 do 28. februára 1979 vykonával náhradnú vojenskú službu v I. kategórii funkcií. Od 1. marca 1979 až do 24. septembra 1990 bol príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti so zaradením do I. kategórie funkcií a od 25. septembra 1990 do 31. januára 1991 so zaradením do II. kategórie funkcií. V období od 1. februára 1991 do 31. decembra 1999 bol v služobnom pomere príslušníka Zboru národnej bezpečnosti, resp. Policajného zboru Slovenskej republiky znova so zaradením v I. kategórii funkcií a jeho služobný pomer pokračoval ďalej až do 31. decembra 2012. Od 28. apríla 2011 do 11. decembra 2014 bol prihlásený ako zamestnanec na povinné dôchodkové poistenie u odporkyne ako člen komisie Mestského zastupiteľstva v Bratislave.

2. Sekcia personálnych a sociálnych činností Ministerstva vnútra Slovenskej republiky rozhodnutím z 5. februára 2013 navrhovateľovi s účinnosťou od 1. januára 2013 priznala výsluhový dôchodok v sume 1.620,98 € mesačne. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia bolo na tento účel zhodnotený ako doba služby obdobie 34 rokov a 102 dní (od 30. septembra 1978 do 31. decembra 1992).

3. Po priznaní výsluhového dôchodku navrhovateľ požiadal odporkyňu o výplatu starobného dôchodku zo systému sociálneho poistenia. Rozhodnutím z 22. januára 2014 č. XXX XXX XXXX X mu odporkyňa od 20. novembra 2012 priznala starobný dôchodok 89,70 € mesačne, ktorý zvýšila na 100,90 € od 1. januára 2013 a na 109,70 € od 1. januára 2014. Vyšla z toho, že dôchodkový vek navrhovateľa je 55 rokov podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení účinnom do 31. decembra 1999, keďže sa mu podľa § 14 cit. zák. v spojení s § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom

poistení v znení účinnom k 3. júlu 2013 zachovali nároky z I. a II. kategórie funkcií. S použitím § 255 ods. 1 až 3 zákona č. 461/2003 Z. z. odporkyňa uznala navrhovateľovi celkovo 38,2439 roka sociálneho poistenia (od 1. septembra 1973 do 31. augusta 1975, od 1. septembra 1976 do 19. novembra 2012), do čoho s použitím čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), vyhláseného pod č. 416/1991 Zb., započítala aj obdobie služobného pomeru v Zbore národnej bezpečnosti a Policajnom zbore. Hodnotu priemerného osobného mzdového bodu podľa § 63 cit. zák. ustálila na 2,0815. Na základe dôchodkovej hodnoty platnej k 20. novembru 2012 (9,182 €) odporkyňa určila teoretickú výšku dôchodku k tomuto dňu na 781,57464806 €. S použitím už citovaného čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 následne vypočítala pomernú časť dôchodku s vylúčením 34 celých rokov služby (t. j. vypočítanú teoretickú výšku znížila o 34/38,2439), ktorá predstavovala 86,60 €. Tento nárok bol vyšší než nároky vypočítané podľa zákona č. 100/1988 Zb. (§ 274 zákona č. 461/2003 Z. z.), preto ho odporkyňa ďalej zvýšila podľa pravidiel v § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a takto upravené sumy navrhovateľovi priznala.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ opravný prostriedok. V ňom namietol, že ustanovenie § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení účinnom do 31. decembra 2012 umožňovalo zhodnotiť na výsluhový dôchodok najviac 30 rokov. Preto mala odporkyňa všetky obdobia služby po 30. roku zhodnotiť v systéme sociálneho poistenia, nesprávne však skrátila starobný dôchodok o 34 rokov. Takýto postup nebol v súlade s čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky, ani v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ani s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Odporkyňa nezohľadnila ani všetky vymeriavacie základy, čím navrhovateľovi znížila aj priemerný osobný mzdový bod.

5. Ďalším rozhodnutím z 12. mája 2015 č. XXX XXX XXXX X odporkyňa podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2014 Z. z. zvýšila priznaný starobný dôchodok navrhovateľa na 110 € mesačne s účinnosťou od 12. decembra 2014. Aj proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ opravný prostriedok, v ktorom v zásade zopakoval svoje predošlé námietky, že vylúčenie obdobia štyroch rokov služby so sociálneho poistenia je nezákonné.

6. Rozhodnutím zo 17. júla 2015 č. XXX XXX XXXX X odporkyňa zmenila svoje rozhodnutie z 22. januára 2014. Výrok a podstatná časť odôvodnenia zostali rovnaké, odporkyňa však vysvetlila, prečo neprihliadla na obdobie dôchodkového poistenia od 20. novembra do 31. decembra 2012.

7. Súd prvého stupňa (po zrušení jeho prvého rozsudku č. k. 8 Sd 89/2014-57 najvyšším súdom z dôvodu, že nedostatočne vysvetlil, ako aplikoval čl. 33 Dohovoru č. 128) tu napadnutým rozsudkom rozhodnutia odporkyne potvrdil. S odkazom na judikatúru akceptoval ustálenú prax odporkyne, ktorá podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 kráti teoretický starobný dôchodok pomerne k dobe služby. Za správny považoval aj postup odporkyne, ktorá takto dôchodok krátila o časť zodpovedajúcu dobe služby 34 rokov, pretože § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. podľa súdu prvého stupňa upravoval len obmedzenie výšky výsluhového dôchodku, nie zhodnotenie doby služby. V tomto smere zdôraznil, že aj ministerstvo vnútra v rozhodnutí o priznaní výsluhového dôchodku potvrdilo, že naň zhodnotilo celé obdobie služobného pomeru, teda 34 rokov a 102 dní. Svedčí o tom aj to, že vymeriavací základ pre výsluhový dôchodok bol určený nie z 30., ale až 34. roku služby. Ak by odporkyňa tieto štyri roky pri krátení starobného dôchodku nezohľadnila, získal by navrhovateľ nezákonnú výhodu.

II.

Odvolanie a vyjadrenie k nemu

8. Včas podaným odvolaním sa navrhovateľ domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa zruší rozhodnutie odporkyne a vec sa jej vráti na ďalšie konanie. Navrhovateľ najskôr zrekapituloval doterajší priebeh konania vrátane vlastnej aktivity v ňom. Zdôraznil, že súd prvého stupňa sa nezaoberal radom rozsudkov, ktoré podporujú stanovisko navrhovateľa, hoci mu ich navrhovateľ pred rozhodnutím predložil. Navrhovateľ zopakoval svoju námietku, že pri výpočte výsluhového dôchodku mu bolo zohľadnených len 30 rokov trvania služby a len o túto dobu môže odporkyňa krátiť teoretickú sumu starobného dôchodku zo sociálneho poistenia. Ustanovenia § 58 a 60 zákona č. 328/2002 Z. z. len definujú dobu služby, ale neupravujú, aká dĺžka je rozhodná pre výpočet výsluhového dôchodku. Nie je rozhodné, z ktorého roku služby bol určený vymeriavací základ pre tento výpočet. Ustanoveniu čl. 39 ústavy zodpovedá podľa neho taký výklad, podľa ktorého sa určitá doba musí zhodnotiť buď v osobitnom systéme, alebo vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Tým nedôjde k dvojakému zhodnoteniu dôb v dvoch systémoch, pretože systém výsluhového zabezpečenia nedovoľuje

zohľadniť viac než 30 rokov. Súd prvého stupňa svojím rozhodnutím upiera navrhovateľovi zhodnotenie štyroch rokov poistenia, čo je v rozpore s princípmi zákona č. 328/2002 Z. z. (zásluhovosti a výsluhy). To, že § 39 tohto zákona sa týka započítateľnosti doby služby, dosvedčuje aj znenie dôvodovej správy, ako aj početná judikatúra. V ďalšej časti navrhovateľ vytkol súdu prvého stupňa, že nesprávne aplikoval čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 v otázke rozsahu krátenia jeho starobného dôchodku. Aj najvyšší súd v publikovanej judikatúre zdôraznil, že podľa citovaného ustanovenia možno nárok krátiť najviac v rozsahu, v akom bolo obdobie výkonu služby započítané na výmeru výsluhového dôchodku. Odklon od tejto judikatúry, ktorá bola dokonca publikovaná v zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov, považuje navrhovateľ za porušenie princípu právnej istoty tak, ako ho vymedzil ústavný súd vo svojej judikatúre. Navrhovateľ tiež namietol, že odbor sociálneho zabezpečenia ministerstva vnútra podáva iné informácie dobe zhodnotenej na účely výsluhového dôchodku než Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia. To vedie k tomu, že odporkyňa rozdielne kráti dôchodok policajtom a vojakom.

9. Odporkyňa sa k odvolaniu nevyjadřila.

III.

Posúdenie veci odvolacím súdom

10. Napadnutý rozsudok bol vydaný v konaní o opravnom prostriedku podľa tretej hlavy piatej časti (§ 250i až 250s) Občianskeho súdneho poriadku, ktoré sa začalo podaním opravného prostriedku 30. júna 2014, teda pred 1. júnom 2016. Podľa § 492 ods. 1 SSP sa konania podľa tretej hlavy piatej časti OSP začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti SSP dokončia podľa doterajších predpisov, teda podľa OSP.

11. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, na ktorý podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. prešiel výkon súdnictva z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 OSP) bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spojení s § 250i ods. 2 OSP) v medziach uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205a a § 212 ods. 1 a 3 v spojení s § 246c ods. 1 OSP).

12. Medzi navrhovateľom a odporkyňou už v odvolacom konaní v zásade niet sporu o tom, že pri výpočte starobného dôchodku zo sociálneho poistenia sa odporkyňa má spravovať aj Dohovorom č. 128. Ustanovenie čl. 33 ods. 2 tohto Dohovoru ustanovuje, že ak má alebo by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku. Tento dohovor bol ratifikovaný Československou socialistickou republikou a bol vyhlásený v Zbierke zákonov 25. októbra 1991. Judikatúra najvyššieho súdu (porov. rozsudok sp. zn. 9 So 139/2012, judikát R 48/2015), ale aj ústavného súdu (porov. uznesenie č. k. II. ÚS 389/2017-18) už v zásade uznala, že tento Dohovor má význam pri výklade právnych predpisov o sociálnom zabezpečení. Ústavný súd vo svojej judikatúre (cit. uznesenie sp. zn. II. ÚS 389/2017 s odkazom najmä na nález sp. zn. PL. ÚS 16/2017) zdôraznil aj to, že bez využitia tohto Dohovoru pri aplikácii zákona č. 461/2003 Z. z. by odporkyňa nemohla pre účely nároku a výšky starobného dôchodku vôbec započítať dobu služby v Policajnom zbore, pokiaľ zakladala nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. Zákon č. 461/2003 Z.z. totiž v § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 vylúčil možnosť započítania takéhoto obdobia do obdobia dôchodkového poistenia. Zohľadnenie týchto období v systéme sociálneho zabezpečenia je možné práve a len vďaka výkladu, ku ktorému dospel vo svojich rozhodnutiach najvyšší súd práve s využitím citovaného čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Inak povedané, práve táto judikatúra najvyššieho súdu umožnila započítať obdobie služby v osobitnom systéme (výsluhového zabezpečenia) do dĺžky poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Mechanizmus krátenia starobného dôchodku z dôchodkového poistenia je potom logickým dôsledkom takéhoto započítania (porov. uznesenia sp. zn. IV. ÚS 624/2018 a III. ÚS 41/2021).

13. Rozhodujúcou právnou otázkou v odvolacom konaní zostáva otázka rozsahu tohto krátenia. Podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. totiž obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie služby policajta, ak toto obdobie policajt nezískal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. Rovnaká norma je obsiahnutá aj v § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., pokiaľ ide o obdobia služby pred 1. januárom 2004. Podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z., ktoré upravuje spôsob výpočtu výsluhového dôchodku, výsluhový dôchodok policajta je za 15 rokov trvania služobného pomeru 30 % základu zisteného podľa § 60. Za 16. skončený rok trvania služobného pomeru a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru až do 20. skončeného roka trvania služobného pomeru

vrátane sa výmera výsluhového dôchodku zvyšuje o 2 % základu zisteného podľa § 60. Za 21. skončený rok trvania služobného pomeru a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru až do 25. skončeného roka trvania služobného pomeru vrátane sa výmera výsluhového dôchodku zvyšuje o 3 % základu zisteného podľa § 60. Za 26. skončený rok trvania služobného pomeru a každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa výmera výsluhového dôchodku zvyšuje o 1 % základu zisteného podľa § 60, najviac však do 60 % základu zisteného podľa § 60. Z tohto ustanovenia tak vyplýva, že výsluhový dôchodok možno vymerať najviac vo výške 60 % vymeriavacieho základu, pričom toho percento sa dosiahne uplynutím 30. roku trvania služby. Inak povedané, s uplynutím 31. alebo ďalších rokov služby sa už percentuálna sadzba ďalej nezvyšuje a zostáva naďalej na úrovni 60 %.

14. Navrhovateľ v tomto smere poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu. Ten v rozsudku sp. zn. 9 So 184/2011 vyslovil, že pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. sa nehodnotí celé obdobie trvania profesionálnej služby, ale len ukončené celé roky takej služby, maximálne však v rozsahu 30 rokov. Pri posudzovaní doby služby treba potom vychádzať zo všeobecnej zásady, že ak niektoré obdobie poistenia v osobitnom systéme nebolo zhodnotené pre výšku dôchodku z osobitného systému, potom také obdobie musí byť zhodnotené vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Uvedený výklad bol podľa názoru najvyššieho súdu konformný s čl. 39 ods. 1 ústavy. V rozsudku sp.zn. 9Sk/9/2019 k tomu najvyšší súd dodal, že kým ustanovenie § 58 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. upravuje iba to, ktoré doby sa považujú za dobu trvania služobného pomeru rozhodujúcu na vznik nároku na výsluhový dôchodok, z ustanovenia § 39 tohto zákona je zrejmé, že výsluhový dôchodok môže byť vymieraný najviac v sume, zodpovedajúcej 30 rokom služby. Z týchto úvah vychádza aj rozsudok sp. zn. 4 So 11/2009 (judikát R 59/2011).

15. Záver o potrebe zohľadniť v systéme sociálneho poistenia celú dobu služby prevyšujúcu dobu 30 rokov, za ktorú policajt alebo vojak dosiahne najvyššiu percentuálnu sadzbu 60 % v zmysle § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. tak najvyšší súd vyvodzuje s ohľadom na čl. 39 ods. 1 ústavy, podľa ktorého má každý právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Toto ustanovenie však nezaručuje žiadnu konkrétnu úroveň zabezpečenia, pretože podľa čl. 51 ods. 1 ústavy sa práva podľa tohto článku možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré toto právo vykonávajú. Ide teda v prvom rade o výklad dvoch ústavných noriem, na ktorý je v konečnom dôsledku povolaný ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Žiadne z vyššie citovaných rozhodnutí nebolo predmetom posudzovania ústavným súdom, pretože vo všetkých týchto rozhodnutiach bola neúspešná odporkyňa, ktorá nemá legitímáciu na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 (porov. uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 243/2020).

16. Predmetom posudzovania ústavného súdu však bol rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 So 47/2015, ktorý riešil obdobný právny problém - výmeru starobného dôchodku zo sociálneho poistenia pre osobu, ktorá predtým 41 rokov vykonávala službu policajta a na jej základe poberala výsluhový dôchodok. Podľa názoru najvyššieho súdu vysloveného v tomto rozsudku skutočnosť, že § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. nepriznáva ďalšie percentuálne zvýšenie výmery výsluhového dôchodku za dobu služby presahujúcu 30 rokov, nie je z pohľadu ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. právne relevantná. Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že nemožno stotožňovať dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku. Ústavnú sťažnosť proti tomuto rozsudku odmietol ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú svojím uznesením sp. zn. IV. ÚS 382/2018. Uvedený názor najvyššieho súdu totiž považoval za presvedčivý a ústavne udržateľný. K § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. ústavný súd výslovne uviedol, že výška výsluhového dôchodku bola a je obmedzená jeho maximálnou výmerou, a nie maximálnou dobou trvania služobného pomeru. Skutočnosť, že toto ustanovenie už nepriznáva ďalšie percentuálne zvýšenie výmery výsluhového dôchodku za dobu služby presahujúcu 30 rokov, nemožno zamieňať so skutočnosťou hodnotenia celkovej výmery doby trvania služobného pomeru ako základu pre jeho výpočet.

17. Z uvedeného rozhodnutia je zrejmé, že ústavný súd ako súdny orgán ochrany ústavnosti nepovažuje za ústavne neakceptovateľné, ak doba služby presahujúca 30 rokov nebude zohľadnená vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Právny názor ústavného súdu na výklad ústavy je teda presne opačný ako tvrdil v niektorých svojich rozhodnutiach najvyšší súd. Podobný názor zaujal ústavný súd aj vo svojom náleze sp. zn. PL. ÚS 16/2017, ktorým nevyhovel návrhu najvyššieho súdu na vyslovenie nesúladu § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. s čl.

39 ods. 1 ústavy. V ňom vyslovil, že zákon č. 461/2003 Z. z. a zákon č. 328/2002 Z. z. upravujú dva samostatné vedľa seba stojace sociálne systémy, ktoré poskytujú zabezpečenie (okrem iného) v starobe pre iný okruh osôb a za iných podmienok ustanovených týmito zákonmi. Posudzovanie nároku na (v tam riešenej veci) invalidný dôchodok zo systému sociálneho poistenia sa systémovo posudzuje podľa iného systému ako je sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov. Ústavný súd zdôraznil, že riešenie, ktoré by v rámci sociálneho poistenia bez ďalšieho favorizovalo určitú skupinu subjektov z iného systému sociálneho zabezpečenia, by bolo vo vzťahu k ostatným účastníkom systému sociálneho poistenia nesystémové a nespravodlivé. Za určitých okolností by dokonca mohla vyvstať aj otázka ústavnosti takéhoto riešenia.

18. Citované právne názory ústavného súdu svedčia o tom, že tento súdny orgán ochrany ústavnosti vykladá ustanovenie čl. 39 ods. 1 ústavy podstatne inak než najvyšší súd vo svojich skôr citovaných rozhodnutiach. Ústavný súd celkom zreteľne akceptuje, že existencia dvoch samostatných systémov sociálneho zabezpečenia (výsluhový systém a sociálne poistenie) môže viesť k tomu, že okruh oprávnených osôb a podmienky vzniku nárokov v jednom systéme a v druhom systéme budú upravené odlišne. V dôsledku toho ústavný súd akceptuje aj to, že osoba, ktorá bola dlhodobo zúčastnená na jednom z týchto systémov a len krátko v druhom systéme, môže mať problém splniť podmienky na získanie nárokov z druhého systému. Takýto stav však podľa ústavného súdu neodporuje čl. 39 ods. 1 ústavy, ani si nevyžaduje, aby sa v druhom systéme automaticky zohľadňovali skutočnosti, ktoré boli relevantné v prvom systéme.

19. Všetky uvedené dôvody tak hovoria jasne proti výkladu, aký presadzuje navrhovateľ vo svojom odvolaní. Ako vyplýva z citovanej judikatúry ústavného súdu, ustanovenie § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. nepredstavuje žiadne obmedzenie obdobia služby, ktoré je možné zhodnotiť na účely výsluhového dôchodku, ale predstavuje obmedzenie jeho maximálnej výmery. Obmedzenie výšky dávky je pritom bežnou súčasťou právnych úprav sociálneho zabezpečenia v starobe. Už zákon č. 100/1988 Zb. v § 1 ods. 4 vyjadroval všeobecnú zásadu, že výška dávok dôchodkového zabezpečenia závisí predovšetkým od pracovných zásluh, a to od dĺžky doby zamestnania, od výšky dosahovaných zárobkov a od pracovnej kategórie. Napriek tomu ustanovenie § 24 cit. zák. obmedzovalo výšku starobného dôchodku tak pevnou sumou, ako aj (do 31. augusta 1994) maximálnou percentuálnou sadzbou, ktorou sa tento dôchodok počítal z priemerného zárobku (90 %). Zákon č. 461/2003 Z. z. obmedzuje výšku starobného dôchodku jednak tým, že obmedzuje osobný mzdový bod (§ 62 ods. 3), ako aj tým, že priamo (konkrétnou sumou) určuje dôchodkovú hodnotu (§ 64), ktorá je kľúčovou veličinou pri výpočte tohto dôchodku (§ 65 ods. 1). Z dôvodovej správy k § 64 zákona č. 461/2003 Z. z. (Národná rada Slovenskej republiky, III. volebné obdobie, tlač 283) pritom vyplýva, že dôchodková hodnota bola zvolená tak, aby poistenec s priemerným osobným mzdovým bodom 1,0 za 40 rokov dôchodkového poistenia získal starobný dôchodok v sume 50 % priemernej mzdy. Aj systém sociálneho poistenia teda obmedzuje výšku starobného dôchodku, hoci tak nerobí úplne priamo, ale nastavením jednotlivých činiteľov vstupujúcich do jeho výpočtu.

20. Argumentácii navrhovateľa o tom, že roky služby presahujúce 30 rokov je potrebné zohľadniť v systéme sociálneho poistenia, nemožno prisvedčiť ani preto, že význam „jedného roka služby“ a „jedného roka poistenia“ je v oboch systémoch odlišný. Ako totiž zdôraznil aj ústavný súd, systém sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov na jednej strane a systém sociálneho poistenia na druhej strane sú dva samostatné a oddelené systémy, ktoré inak upravujú podmienky vzniku nárokov z nich. Rozdelením oboch systémov (účinnosťou zákona č. 328/2002 Z. z. a schválením zákona č. 413/2002 Z. z. o sociálnom poistení, ktorý však nikdy nenadobudol účinnosť a bol neskôr nahradený zákonom č. 461/2003 Z. z.) zanikol dovtedy jednotný systém sociálneho zabezpečenia. Tento systém bol podľa už cit. § 1 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. postavený na jednotnej zásade závislosti dávok od doby zamestnania. Na dobe zamestnania bola totiž podľa § 22 aj § 133 cit. zák. závislá percentuálna sadzba, ktorou sa potom z priemerného zárobku vypočítal dôchodok. Doba zamestnania mala v tomto systéme rovnaký význam. Ako je však zrejmé z § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. a z § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., je význam doby služby, resp. doby poistenia v oboch systémoch rôzny, pretože sa celkom odlišne prejavuje na výške príslušnej dávky.

21. Na výsluhovom dôchodku sa doba služby prejavuje priamo tým, že úmerne k nej stúpa percentuálna sadzba, ktorou sa následne násobí vymeriavací základ. Na starobnom dôchodku sa doba poistenia prejavuje tým, že sa ním násobí priemerný osobný mzdový bod zistený z rozhodného obdobia. Mechanizmus v § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. bol však (do 31. decembra 2012) nastavený tak, že

percentuálna sadzba dosiahla paušálne 30 % po 15 rokoch služby, následne po každom roku rástla o 2 % až do 20. roku. Od 21. do 25. roka rástla táto sadzba vždy o 3 % a od 26. roku vždy o 1 %. Už po 30 rokoch služby tak výška výsluhového dôchodku dosiahne 60 % spravidla posledného (najvyššieho) služobného príjmu. Mechanizmus v § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je však nastavený tak, že až po 40 rokoch poistenia vedie k získaniu len 50 % priemerného zárobku (pozri dôvodovú správu citovanú vyššie). Inak povedané, úroveň zabezpečenia, ktorú osoba zaradená v systéme výsluhového zabezpečenia dosiahne približne po 23 rokoch služby (výsluhový dôchodok vo výške 49 % služobného príjmu), dosiahne poistenec v systéme sociálneho poistenia až po takmer 40 rokoch poistenia. Z opačnej strany zase platí, že to, aby poistenec v systéme sociálneho poistenia dosiahol dôchodok vo výške 60 % svojho príjmu, musel by získať približne 48 rokov poistenia, zatiaľ čo v systéme výsluhového zabezpečenia ich postačuje 30. Systém výsluhového zabezpečenia podľa zákona č. 328/2002 Z. z. je teda nastavený tak, že osoby na ňom zúčastnené omnoho rýchlejšie dosahujú určitú úroveň zabezpečenia než poistenci v systéme sociálneho poistenia.

22. Z uvedených dôvodov nie je možné v prípade samostatných a oddelených systémov hovoriť o „zhodnotení období“, pretože spôsob a význam zhodnocovania je v oboch systémoch odlišný. Obdobie služby podľa zákona č. 328/2002 Z. z. je možné zohľadniť pri posúdení, či určitá osoba získala potrebné obdobie sociálneho poistenia pre starobný dôchodok alebo nie, tak ako to s použitím čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 urobila judikatúra najvyššieho súdu (citovaný judikát R 48/2015). Ak však takáto oprávnená osoba získala aj nárok na dávku výsluhového zabezpečenia (výsluhový dôchodok), je potrebné zohľadniť, že výsluhové zabezpečenie (výsluhový dôchodok) je zabezpečenie poskytované za celé obdobie služby policajta alebo vojaka, a to bez ohľadu na to, že jeho percentuálna výmera môže stúpať len počas 30 rokov služby. Zohľadnenie obdobia služby takejto osoby za 31. a každý ďalší rok aj pri výpočte konečnej sumy starobného dôchodku zo systému sociálneho poistenia by však znamenalo jej zvýhodnenie oproti ostatným poistencom. Na jednej strane by totiž takáto osoba ťažila z toho, že za kratšie obdobie už z výsluhového zabezpečenia získala relatívne (v pomere k svojmu príjmu) vyššiu dávku než osoby poistené len v systéme sociálneho poistenia, na druhej strane by sa im v systéme sociálneho poistenia zohľadňovalo obdobie poistenia tak, ako keby ich východisková pozícia (čo do relatívnej výšky dávky) bola rovnaká ako u poistencov sociálneho poistenia. Taký dôsledok by bol (citujúc slová ústavného súdu v náleze sp. zn. PL. ÚS 16/2017) vo vzťahu k ostatným účastníkom systému sociálneho poistenia nesystémový a nespravodlivý.

23. Odporkyňa tak v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ako jej to ukladala ustálená prax najvyššieho súdu, pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľa podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. najskôr vypočítala jeho teoretickú výšku aj so zohľadnením období služby, ktoré by inak podľa § 255 ods. 5 a § 60 ods. 2 cit. zák. nemali byť vôbec zohľadnené. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odporkyne potom vyplýva, že v súlade s § 61, 62 a 63 cit. zák. určila aj osobné mzdové body a priemerný osobný mzdový bod a na ich základe spolu so zistenou dobou poistenia podľa § 66 ods. 1 a 2 cit. zák. vypočítala výšku starobného dôchodku pripadajúcu na obdobie sociálneho poistenia s vylúčením celých období služby podľa § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožňuje s tým, že takto odporkyňa vylúčila celé obdobie 34 skončených rokov služby, a nie 30 ako to žiadal navrhovateľ.

IV.

Záver

24. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd uzatvára, že rozhodnutie odporkyne je zákonné a súd prvého stupňa rozhodol správne, keď ho podľa § 250q ods. 3 OSP potvrdil. Preto odvolací súd postupom podľa § 219 v spojení s § 246c ods. 1 OSP napadnutý rozsudok potvrdil.

25. Odvolací súd už len na dôvažok zdôrazňuje, že prerokúvanú vec nemohol predložiť veľkému senátu. Inštitúcia veľkého senátu najvyššieho správneho súdu bola totiž zriadená až § 22 Správneho súdneho poriadku. Podľa § 22 ods. 1, ako aj podľa § 466 SSP pritom veľkému senátu možno predložiť len vec, kde najvyšší správny súd koná o kasačnej sťažnosti. V prerokúvanej veci tunajší súd koná ako odvolací súd o odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa podľa Občianskeho súdneho poriadku. Predloženie veci veľkému senátu tak bráni nielen to, že sa v tomto konaní vôbec nepoužije Správny súdny poriadok, ale aj to, že nie je splnený základný vecný predpoklad tohto postupu podľa citovaných ustanovení, a to konanie o kasačnej sťažnosti. Zároveň však treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu samotný odklon od judikatúry ešte neodporuje princípu právnej istoty (porov. uznesenia sp.zn. III. ÚS 376/09 alebo III. ÚS 457/2013). V rozpore s princípom právnej istoty by bol taký odklon, ktorý by sa

argumentačne vôbec nevyrovnal s predchádzajúcou judikatúrou (porov. nálezy sp. zn. III. ÚS 192/06, I. ÚS 235/08 alebo III. ÚS 366/2012). V tu prerokúvanej veci však odvolací súd podrobne a s odkazmi na judikatúru ústavného súdu vysvetlil, prečo názor zastávaný navrhovateľom nie je správny.

26. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 250k ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2, § 246c ods. 1 a § 224 ods. 1 OSP. Keďže navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný a odporkyni ich náhrada nepatrí, odvolací súd túto náhradu ani jednej z účastníčok nepriznal.

27. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.